

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра початкової освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. завідувача кафедри

_____ Марія ШПАК

Протокол № від вересня 202_ р.

ПРОЄКТ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	<u>А Освіта</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>А3 Початкова освіта</u> (код і назва спеціальності)
Освітня програма	<u>Початкова освіта</u> (назва освітньої програми)

2027 – 2028 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічна служба в системі освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми «Початкова освіта» за спеціальністю А3 Початкова освіта галузі знань А Освіта.

Розробник:

ШПАК Марія – доктор психологічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри початкової освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Початкова освіта
2	Спеціальність	А3 Початкова освіта
3	Галузь знань	А Освіта
4	Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
5	Форма навчання	Денна, заочна
6	Статус дисципліни	Обов'язкова
7	Мова навчання	Українська
8	Курс	2
9	Семестр	3
10	Обсяг дисципліни в кредитах	3 кредити
11	Загальна кількість годин	90
12	Кількість змістових модулів	2
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 30, заочна форма – 18
14	Лекції (год.)	Денна форма – 16, заочна форма – 10
15	Практичні заняття (год.)	Денна форма – 14, заочна форма – 8
16	Самостійна робота (год.)	Денна форма – 60, заочна форма – 72
17	Вид ІНДЗ	Навчальний проєкт
18	Форма підсумкового контролю	Екзамен

Частка годин аудиторних занять становить:
для денної форми навчання – 33%; для заочної форми навчання – 20%.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є: розкриття основних положень теорії і практики функціонування психологічної служби в системі освіти, ознайомлення з нормативно-правовими та етичними аспектами діяльності практичного психолога в початковій школі, організаційно-методичними особливостями психологічної підтримки молодших школярів, вчителів початкових класів та батьків учнів в освітньому середовищі початкової школи.

3. Компетентності та результати навчання

Вивчення дисципліни передбачає формування у здобувачів таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати дослідницькі та/або інноваційні задачі у сфері початкової освіти.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК 5. Здатність до педагогічного партнерства в професійній та науковій діяльності, саморозвитку та навчання впродовж життя.

СК 8. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби та перспективи, оцінювати результати діяльності команд та колективів.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами освіти таких програмних результатів навчання:

ПРН 1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, уміння/навички розв'язання проблем початкової освіти, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.

ПРН 4. Організовувати та управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців у стандартних, нестандартних та невизначених умовах.

ПРН 5. Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу.

4. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальні дисципліни «Методика науково-педагогічних досліджень», «Менеджмент в освіті» та «Інновації в початковій освіті», «Організація інклюзивного освітнього середовища в початковій школі» є пререквізитами до освітнього компоненту «Психологічна служба в системі освіти».

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Тема 1. Психологічна служба в системі освіти.

Мета, завдання, функції та напрями діяльності психологічної служби в системі освіти. Концепція розвитку психологічної служби в системі освіти на період до 2030 року. Структура, управління та зміст діяльності психологічної служби в системі освіти. Історія розвитку психологічної служби в Україні та за кордоном.

Тема 2. Практичний психолог закладу освіти.

Вимоги до особистості і професійної діяльності практичного психолога в закладах освіти. Етичні принципи взаємодії практичного психолога з учнями,

учителями та батьками. Зміст та основні напрями діяльності практичного психолога закладу освіти. Психологічний кабінет в закладах освіти: призначення та матеріально-технічне обладнання. Багаторівневий підхід до надання психосоціальної підтримки та психологічної допомоги учасникам освітнього процесу: порядок звернення вчителя по допомогу до практичного психолога закладу освіти та перенаправлення до інших надавачів послуг. Межі компетенції вчителя та практичного психолога.

Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В ЗАКЛАДАХ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Тема 3. Зміст та завдання діяльності психологічної служби в початковій школі.

Мета та завдання психологічної служби у закладі початкової освіти. Психологічні особливості розвитку і формування особистості дитини в молодшому шкільному віці. Психологічні проблеми дітей молодшого шкільного віку. Створення безпечного освітнього середовища: роль педагога та практичного психолога у формуванні безпечного освітнього простору для розвитку і навчання учнів.

Тема 4. Психологічний супровід розвитку і навчання молодших школярів.

Психологія дітей шестирічного віку. Психологічна готовність дитини до навчання у школі: структурні компоненти та показники. Прийом дітей до першого класу. Психологічні особливості адаптації шестирічних першокласників до умов навчання в школі. Формування позитивної мотивації учіння молодших школярів. Труднощі переходу учнів з початкової школи в середню.

Тема 5. Основні напрями психолого-педагогічної роботи з учнями молодшого шкільного віку.

Психолого-педагогічне спостереження за поведінкою дитини з метою раннього виявлення потреб дитини. Психодіагностична робота з молодшими школярами. Діагностичний інструментарій вивчення індивідуально-психологічних особливостей розвитку дітей молодшого шкільного віку. Корекційна та розвивальна робота з молодшими школярами. Особливості взаємодії вчителя та практичного психолога щодо психоемоційної підтримки дітей в умовах війни. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів. Профілактика насильства та булінгу в початковій школі. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування).

Тема 6. Психологічна допомога дітям “групи ризику”.

Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання. Діти, що потребують медичної допомоги. Особливості взаємодії фахівців команди психолого-педагогічного супроводу щодо розроблення

та реалізації індивідуальної програми розвитку (ІПР) учня з ООП. Соціально-педагогічно занедбані діти. Діти з девіантною поведінкою.

Тема 7. Психологічна підтримка педагогічних працівників.

Учитель і шкільний психолог: грані співробітництва і взаємодії: а) ставлення до вчителя як до фахівця; б) ставлення до вчителя як до суб'єкта освітнього процесу. Основні напрями та форми роботи практичного психолога з учителями початкових класів. Налагодження ефективної комунікації вчителя з молодшими школярами: психологічні особливості стилів педагогічного спілкування. Конфлікти в освітньому середовищі: причини та стратегії конструктивного вирішення. Профілактика професійного вигорання вчителя та ресурси психологічного благополуччя педагога. Формування у вчителів початкових класів навичок емоційної саморегуляції під час стресу та розвиток резильєнтності педагогів.

Тема 8. Психологічна підтримка батьків учнів молодшого шкільного віку.

Вплив сім'ї на розвиток і формування особистості дитини. Батьківські установки та стилі сімейного виховання (авторитарний, демократичний, ліберальний). Типи неправильного сімейного виховання дітей. Психолого-педагогічні умови успішного сімейного виховання дітей. Напрями роботи практичного психолога з батьками дітей. Основні форми роботи практичного психолога з батьками учнів молодшого шкільного віку. Особливості партнерської взаємодії вчителя, практичного психолога та батьків щодо розвитку і навчання молодших школярів.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота		лекції	практичні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ								
Тема 1. Психологічна служба в системі освіти	12	2	2	8	11	1	1	9
Тема 2. Практичний психолог закладу освіти	10	2	2	6	11	1	1	9
Разом за змістовим модулем 1	22	4	4	14	22	2	2	18

Змістовий модуль 2. ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА В ЗАКЛАДАХ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ								
Тема 3. Зміст та завдання діяльності психологічної служби в початковій школі	12	2	2	8	12	2	1	9
Тема 4. Психологічний супровід розвитку і навчання молодших школярів	12	2	2	8	12	2	1	9
Тема 5. Основні напрями психолого-педагогічної роботи з учнями молодшого шкільного віку	11	2	1	8	11	1	1	9
Тема 6. Психологічна допомога дітям “групи ризику”	11	2	1	8	11	1	1	9
Тема 7. Психологічна підтримка педагогічних працівників	12	2	2	8	11	1	1	9
Тема 8. Психологічна підтримка батьків учнів молодшого шкільного віку	10	2	2	6	11	1	1	9
Разом за змістовим модулем 2	68	12	10	46	68	8	6	54
Всього годин	90	16	14	60	90	10	8	72

5.3. Теми лекцій

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Психологічна служба в системі освіти	2	1
2	Практичний психолог закладу освіти	2	1
3	Зміст та завдання діяльності психологічної служби в початковій школі	2	2
4	Психологічний супровід розвитку і навчання молодших школярів	2	2
5	Основні напрями психолого-педагогічної роботи з учнями молодшого шкільного віку	2	1
6	Психологічна допомога дітям “групи ризику”	2	1
7	Психологічна підтримка педагогічних працівників	2	1
8	Психологічна підтримка батьків учнів молодшого шкільного віку	2	1
	Всього годин	16	10

5.4. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Психологічна служба в системі освіти	2	1
2	Практичний психолог закладу освіти	2	1
3	Зміст та завдання діяльності психологічної служби в початковій школі	2	1
4	Психологічний супровід розвитку і навчання молодших школярів	2	1
5	Основні напрями психолого-педагогічної роботи з учнями молодшого шкільного віку	1	1
6	Психологічна допомога дітям “групи ризику”	1	1
7	Психологічна підтримка педагогічних працівників	2	1
8	Психологічна підтримка батьків учнів молодшого шкільного віку	2	1
	Всього годин	14	8

5.5. Самостійна робота

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Опрацювання літературних джерел з проблем психологічної служби в системі освіти (<i>Аналіз нормативно-правових документів, концепції та положення про психологічну службу в системі освіти, статей, звітів, міжнародних практик</i>)	8	9
2	Вивчення та аналіз особливостей професійної діяльності практичного психолога закладу освіти (<i>Аналіз педагогічної практики, кейсів, рефлексія власної педагогічної діяльності та співпраці з практичним психологом закладу освіти</i>)	6	9
3	Проектування змісту та завдань діяльності психологічної служби в початковій школі (<i>Аналіз педагогічної практики, кейсів, моделювання психолого-педагогічних ситуацій</i>)	8	9
4	Вивчення вікових та індивідуально-психологічних особливостей розвитку і навчання молодших школярів (<i>Аналіз психолого-педагогічних досліджень, наукової літератури</i>)	8	9

5	Визначення напрямів і методів психологічної підтримки учнів молодшого шкільного віку в умовах початкової школи (<i>Аналіз педагогічної практики, кейсів, моделювання психолого-педагогічних ситуацій</i>)	8	9
6	Проектування психологічного супроводу дітей “групи ризику”, визначення методів надання психолого-педагогічної допомоги дітям з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання	8	9
7	Побудова змісту взаємодії практичного психолога з учителями початкових класів та визначення напрямів роботи і форм співробітництва з ними з питань розвитку і навчання молодших школярів, розвитку навичок емоційної саморегуляції та стресостійкості в умовах війни, профілактики професійного вигорання педагогічних працівників (<i>Аналіз педагогічної практики, створення власного кейсу, рефлексія результатів</i>)	8	9
8	Побудова змісту взаємодії практичного психолога з батьками учнів та визначення напрямів і методів їх психологічної підтримки з питань розвитку і виховання дітей молодшого шкільного віку (<i>Аналіз педагогічної практики, створення власного кейсу, рефлексія результатів</i>)	6	9
Всього годин		60	72

5.6. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми
	<i>Високий рівень складності</i>
1	Розробити авторську модель психологічної служби школи (завдання, функції, структура, зміст та види діяльності).
2	Розробити тематику та короткий зміст виступів практичного психолога на батьківських зборах з питань психології сімейного виховання дітей молодшого шкільного віку (8-10 тем).
3	Розробити тематику та короткий зміст просвітницьких лекцій практичного психолога для вчителів початкових класів (8-10 тем).
4	Розробити тематику та короткий зміст просвітницьких бесід практичного психолога з учнями молодшого шкільного віку (8-10 тем).
5	Розробити тематику та короткий зміст профілактичних бесід з молодшими школярами (8-10 тем).

6	Розробити корекційно-розвивальну програму (3 заняття) на тему «Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів».
7	Розробити корекційно-розвивальну програму для педагогів (3 заняття) з проблеми «Розвиток стресостійкості вчителя початкових класів».
8	Написати розгорнутий конспект лекції з метою підвищення психологічної компетентності педагогів (тема за вибором).
9	Зробити психологічний аналіз уроку вчителя початкових класів (навчальний предмет, клас – за вибором).
10	Розробити психолого-педагогічні поради вчителям початкових класів на тему «Психологічне благополуччя педагога: як не допустити професійного вигорання».
11	Розробити психолого-педагогічні поради вчителям початкових класів на тему «Емоційна саморегуляція вчителя під час стресових ситуацій в умовах війни».
12	Розробити психолого-педагогічні поради вчителям початкових класів на тему «Психологічна безпека освітнього середовища: роль педагога у створенні атмосфери довіри».
13	Розробити психолого-педагогічні поради вчителям початкових класів на тему «Ефективна комунікація з молодшими школярами: розвиток взаєморозуміння та емпатії».
14	Розробити психолого-педагогічні поради вчителям початкових класів на тему «Конфлікти в освітньому середовищі: профілактика та алгоритми конструктивного вирішення».
15	Розробити психолого-педагогічні поради вчителям початкових класів на тему «Підтримка позитивної мотивації учіння молодших школярів до навчання».
16	Розробити психолого-педагогічні поради вчителям початкових класів на тему «Психолого-педагогічні аспекти організації інклюзивного середовища в початковій школі».
17	Розробити корекційно-розвивальну програму (3 заняття) на тему «Розвиток емоційного інтелекту педагога як складова професійної компетентності».
18	Розробити зміст лекції (тема за вибором) із використанням мультимедійних засобів (електронна презентація).
19	Написати твір-роздум на тему: «З яких психологічних проблем як майбутній вчитель початкових класів звернулася б за допомогою до практичного психолога закладу освіти?».
	<i>Середній рівень складності</i>
20	Охарактеризувати етичні принципи взаємодії практичного психолога з учнями та вчителями початкових класів.
21	Підготувати план роботи і зміст професійної самопрезентації практичного психолога в педагогічному колективі.

22	Систематизувати практикум з проблеми “Визначення психологічної готовності дитини до навчання у школі” (підібрати 2-3 психодіагностичних методик, тестів).
23	Систематизувати практикум з проблеми “Психологічні особливості педагогічного спілкування з учнями початкових класів” (підібрати 2-3 психодіагностичних методик, тестів).
24	Розробити план роботи психологічного гуртка для учнів початкових класів.
25	Систематизувати психолого-педагогічну літературу (періодичні видання, посібники, підручники, інтернет-джерела), необхідну для занять з курсу “Психологічна служба в системі освіти” (зробити бібліографічний каталог навчально-методичного забезпечення).
27	Скласти план діагностико-корекційної роботи з учителем-початківцем.
28	Охарактеризувати психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку, розробити психологічні рекомендації для батьків молодших школярів і вчителів початкових класів.
29	Скласти словничок основних понять з курсу “Психологічна служба в системі освіти”.
<i>Низький рівень складності</i>	
30	Написати реферат на тему: “Історія розвитку психологічної служби в системі освіти в Україні”.
31	Написати реферат на тему: “Особливості діяльності психологічної служби в закладах освіти за кордоном”.
33	Написати реферат на тему: “Вимоги до особистості і професійної діяльності практичного психолога в закладах освіти”.
34	Написати реферат на тему: “Учитель і шкільний психолог: грані співробітництва і взаємодії”.
35	Написати реферат на тему: “Психологічна готовність дитини до шкільного навчання”.
36	Написати реферат на тему: “Психологічні особливості адаптації першокласників до навчання у школі”.

6. Форми та методи навчання

Форми навчання: лекції (традиційні, проблемні, інтерактивні); практичні заняття; консультації (індивідуальні та групові); самостійна робота здобувачів освіти; індивідуальні навчально-дослідні завдання; дистанційне навчання із застосуванням електронних освітніх платформ; виконання та захист проєктів.

Методи навчання: словесні методи: пояснення, розповідь, бесіда, дискусія, інструктаж; наочні методи: демонстрація, ілюстрація, використання мультимедійних презентацій, відеоматеріалів; практичні методи: виконання вправ, практичних робіт; проблемно-пошукові методи: проблемний виклад, дослідницький метод; інтерактивні методи: мозковий штурм, робота в малих групах, кейс-метод, дебати; метод проєктів; метод аналізу конкретних ситуацій (case study); інформаційно-комунікаційні методи із застосуванням цифрових технологій та онлайн-ресурсів.

Вивчення навчальної дисципліни та обрані форми і методи навчання сприяють формуванню **м'яких навичок** здобувачів: розвитку критичного мислення, комунікативних умінь, креативності, емоційного інтелекту, здатності до емпатії та командної роботи, гнучкості та уміння конструктивно вирішувати конфлікти, адаптуватися до нових обставин, рефлексії та емоційного самоусвідомлення, уміння ефективно налагоджувати соціальну взаємодію з учнями, батьками та колегами-педагогами.

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Психологічна служба в системі освіти” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- тестування;
- поточне опитування;
- презентації результатів виконаних індивідуальних завдань;
- виступи на наукових заходах;
- захист навчальних проєктів;
- психологічний аналіз педагогічних ситуацій;
- рефлексія та самооцінювання результатів навчальної діяльності.

8. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни “Психологічна служба в системі освіти” використовуються такі форми контролю:

- поточний контроль здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності студентів на практичних заняттях та виконання ними завдань самостійної роботи;
- модульний контроль застосовується після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни, оцінка модульного контролю складається з балів, накопичених упродовж вивчення змістового модуля;
- підсумковий контроль проводиться у формі екзамену (у термін, визначений графіком підсумкового контролю).

9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Політика оцінювання

Критерії оцінювання на практичних заняттях:

За роботу на практичному занятті здобувач вищої освіти може отримати максимум **5 балів**.

5 балів: здобувач демонструє ґрунтовні знання матеріалу практичного заняття в повному обсязі, вільно висловлює думку, самостійно аналізує події, явища, факти, виявляє креативність, творче застосування набутих знань та умінь.

4 бали: здобувач демонструє знання матеріалу на достатньому рівні, висловлює власну думку, однак недостатньо глибоко аналізує події, явища, факти, при викладі матеріалу допускає незначні помилки, але спроможний усунути їх із допомогою викладача.

3 бали: здобувач демонструє знання матеріалу на середньому рівні, висловлює власну думку, однак недостатньо повно і глибоко аналізує події, явища, факти, при викладі матеріалу допускає суттєві помилки.

2 бали: здобувач демонструє фрагментарні знання матеріалу практичного заняття, частково їх використовує під час виконання практичних завдань.

1 бал: здобувач засвоїв теоретичний матеріал фрагментарно, поверхово, не знає основної термінології, не вміє логічно аргументувати свою думку.

0 балів: здобувач не володіє знаннями з практичного заняття, відповідь неправильна або відсутня взагалі.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Навчальний матеріал, опрацьований у процесі самостійної роботи, оцінюється на практичних заняттях, під час тестового контролю за 5-бальною шкалою. Питання, передбачені для засвоєння у процесі самостійної роботи, виносяться на модульний та підсумковий контроль.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Максимальна оцінка – **20 балів**

1. Обґрунтування актуальності проблеми, чіткість формулювання мети й завдань (3 бали).
2. Повнота у розкритті теми та глибина її теоретичного аналізу (4 бали).
3. Оригінальність і доказовість суджень, наведення результатів психолого-педагогічних досліджень, прикладів практичного застосування або власних спостережень (4 бали).
4. Структурованість матеріалу, логічність і послідовність його викладу (3 бали).
5. Розробка психолого-педагогічних рекомендацій і порад (3 бали).
6. Дотримання вимог щодо технічного оформлення, посилань, списку джерел, якості оформлення (3 бали).

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Підсумковий контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування в системі Moodle. Тестові завдання передбачають питання усіх тем робочої програми, у тому числі і завдання самостійної роботи. Кількість запитань в підсумковому тесті – 30, серед них тести з однією правильною відповіддю, тести з кількома правильними відповідями, за які можна отримати 30 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2							ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
Тема 1	Тема 2	Модульний контроль 1	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Модульний контроль 2	20	30	100
5	5	7	5	5	5	5	5	8				
17			33									

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. У випадку виникнення конфліктних ситуацій, керуватися нормами «Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка».

Політика щодо академічної доброчесності: Обов'язково дотримуватися «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка». Списування під час розв'язання тестових завдань та написання контрольних робіт є забороненим. Доцільність та дозвіл використання мобільних пристроїв визначається викладачем у кожному конкретному випадку під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, дуальна форма здобуття освіти,

працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу.

10. Політика використання ІІІ в межах навчальної дисципліни

Можливості етичного використання систем ІІІ під час вивчення навчальної дисципліни допускаються для виконання та проєктування завдань курсу з обов'язковим дотриманням «Політики використання штучного інтелекту у науково-технічній та інноваційній діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка».

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Опорні конспекти лекцій, методичні розробки до проведення практичних занять, навчальні посібники.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Система запитань і завдань для керівництва самостійною роботою здобувачів вищої освіти, ілюстративні матеріали.
4. Мультимедійний проєктор – демонстрація презентацій.
5. Комп'ютери з доступом до Інтернету – проведення підсумкового контролю.

12. Рекомендована література

Основна

1. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби / Горленко В. М., Острова В. Д., Сосновенко Н. В., Ткачук І. І. / за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
2. Концепція розвитку психологічної служби в системі освіти на період до 2030 року / Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 липня 2026 року № 705-р.
3. Науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби системи освіти в умовах децентралізації (моделі, досвід) : колективна монографія / наук. ред. В. Г. Панок. Київ : Ніка-Центр, 2020. 152 с.
4. Науково-методичні засади формування психологічної компетентності керівників освітніх організацій у системі післядипломної педагогічної освіти: наук.-метод. посібник / за наук. ред. О. І. Бондарчук. Київ : Педагогічна думка, 2012. 144 с.
5. Панок В. Г. Психологічна служба : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : ТОВ Друкарня Рута, 2012. 488 с.
6. Положення про психологічну службу у системі освіти України / Наказ Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509.
7. Про організацію діяльності психологічної служби у системі освіти у 2026/2027 навчальному році / Лист МОН України від 17.08.2026 № 1/17702-26
8. Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України / Лист Міністерства освіти і науки України від 24 липня 2019 року № 1/9-477.

9. Психологічний супровід інклюзивної освіти: підручник / кол. авторів; за заг. ред. Т. О. Докучиної. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. 172 с.
10. Шпак М. М. Психологічна служба в закладах освіти : навч.-метод. посіб. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2014. 195 с.
11. Шпак М. М. Психологія розвитку емоційного інтелекту молодших школярів : монографія. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2016. 372 с.

Допоміжна

1. Панок В. Г. Концепція психологічного супроводу освітніх реформ у діяльності психологічної служби. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2020. 2 (1). С. 1–16.
2. Панок В. Г. Концепція реформування психологічної служби у системі освіти України на період до 2030 року. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. 5 (2). С. 1–10.
3. Чайковська Г. Б., Шпак М. М., Пуйо О. І., Гладюк Т. В. Здоров'язбережувальне середовище закладу дошкільної освіти: системний підхід до моделювання умов. *Педагогічний альманах: зб. наук. праць*. 2025. Вип. 59. С. 14-21.
4. Шпак М. М. Вікові особливості розвитку емоційного інтелекту молодших школярів. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, VI (68), Issue : 164. Budapest, 2018. P. 71–74.
5. Шпак М. М., Гончаровська Г. Ф. Психодіагностика дітей дошкільного віку. *Психолог дошкілля*. 2013. № 6 (47). С. 1–32. (Вкладка).
6. Шпак М. М. Емоційний інтелект як особистісний ресурс забезпечення психологічного благополуччя молодших школярів. *Наука і освіта*. 2016. № 5. С. 266–270. (*Web of Science*)
7. Шпак М. М. Емоційний інтелект як чинник розвитку емпатійності вчителя початкової школи. *ΛΟΓΟΣ : collection of scientific papers with proceedings of the I International scientific and practical conference «Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences»* (March 19, 2021, Cambridge, GBR). Cambridge-Vinnitsia : P.C. Publishing House & European Scientific Platform, 2021. Vol. 3. P. 144-146.
8. Шпак М. М., Логвись О. Я. Роль психологічної служби у забезпеченні успішної соціально-психологічної адаптації першокурсників до навчання у ЗВО в умовах війни. *Журнал сучасної психології*. 2025. № 3 (38). С. 105–111.
9. Шпак М. М. Психологічний супровід розвитку та навчання обдарованих учнів. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. № 12 (40). С. 1781–1793.
10. Шпак М. М. Психолого-педагогічні умови розвитку емоційної компетентності майбутніх учителів початкових класів. *Професійна компетентність учителя Нової української школи: формування, розвиток та удосконалення: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Тернопіль, 22 травня 2020 року) / за ред. В. М. Чайки*. Тернопіль: ТНПУ, 2020. С. 160–162.

11. Шпак М. М. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів у контексті освітнього середовища. *Психологічна освіта в Україні : традиції, сучасність та перспективи* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конференції з міжнар. участю (Київ, 21–22 квітня 2017 р.) / За ред. І. В. Данилюка. Київ : Логос, 2017. С. 304–306.
12. Шпак М. М. Розвиток емоційного інтелекту у педагогів: сучасні виклики, стратегії та ресурси. *Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності*: збірник матеріалів VIII Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Тернопіль, Україна, 09 жовтня 2025 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, В. Є. Кавецький, О. Я. Жизномірська, М. М. Корман, Т. В. Магера, Н. Б. Стрийвус, З. П. Шарлович Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2025. С. 432–434.
13. Шпак М., Скалич М. Соціально-психологічний клімат у педагогічному колективі: показники та основні чинники впливу. *Аксіопсихологічні вектори розвитку сучасної освіти* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Тернопіль, 19 – 20 жовтня 2023 р.) / за ред. Г. К. Радчук. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 305–309.
14. Шпак М. Теоретико-методичні засади викладання курсу «Психологічна служба вищої школи» для майбутніх психологів. *Методологічні, теоретичні та практичні проблеми психологічної науки* : зб. статей учасників III Міжнародної наукової інтернет-конференції (16 березня 2021 р., м. Дрогобич) / редактори-упорядники : М. В. Савчин, А. Р. Зимянський. Дрогобич : ТзОВ «Трек ЛТД», 2021. С. 336–342.
15. Шпак М., Чайковська Г., Пуйо О. Особливості психоемоційної підтримки дітей дошкільного та молодшого шкільного віку засобами ігрових технологій. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. 2025. № 8. С. 252–259.
16. Zhuravlova L., Shpak M. Development of emotional intelligence of primary school pupils. *Socialization & Human Development* : International Scientific Journal / Kyiv Taras Shevchenko National University, Universit of Szczecin (Poland), Ukrainian Association of Educational and Developmental Psychology (Ukraine). Szczecin, Kyiv, 2019. Vol. 1. № 1. С. 94–101.

13. Інформаційні інтернет-ресурси

1. ЕНМКД Психологічна служба в системі освіти.
URL: <http://elr.tnpu.edu.ua/course/view.php?id=1123>
2. Безкоштовні електронні підручники онлайн. URL: <https://stud.com.ua/psihologiya/>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Нова українська школа. Офіційний інформаційний ресурс. URL: <https://nus.org.ua/>
5. Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи НАПН України. URL: <https://psyua.com.ua/>

14. Перелік рекомендованих ресурсів з неформальної та/або інформальної освіти, за результатами проходження яких можуть бути визнані результати навчання з освітнього компоненту

1. Prometheus – онлайн-курси з педагогіки, психології, сучасних освітніх технологій навчання <https://prometheus.org.ua/>
2. EdEra (Education Era) – онлайн-курси та освітні матеріали для педагогічних працівників, зокрема щодо сучасних методик навчання, НУШ та цифрових інструментів. <https://ed-era.com/>
3. Всеукраїнська школа онлайн – освітня платформа з навчальними матеріалами та курсами для учнів і педагогів. <https://lms.e-school.net.ua/>
4. Український інститут розвитку освіти – професійні матеріали, вебінари та навчальні ресурси для педагогічних працівників. <https://uied.org.ua/>

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Психологічна служба в системі освіти» для здобувачів вищої освіти надається можливість опанування змістовних елементів (тем, модулів тощо) в умовах неформальної освіти. Валідація результатів таких елементів неформального навчання передбачає представлення здобувачем сертифікату про проходження курсу, участі у тренінгах, конференції із зазначенням назви, обсягу (тривалості) та результатів навчання. Перезарахування балів проводиться відповідно до процедури валідації, зазначеної в «Положенні про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті».

15. Комунікація та етика взаємодії

Комунікація між викладачем і здобувачами освіти здійснюється під час занять, консультацій, через корпоративну електронну пошту та систему дистанційного навчання. Консультації проводяться згідно з графіком або за попередньою домовленістю з викладачем.

У разі відсутності на занятті з поважних причин здобувач освіти повинен повідомити викладача та відпрацювати пропущений матеріал у встановленому порядку.

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів взаємної поваги, академічної доброчесності, толерантності та професійної етики. Під час спілкування очікуються коректність, відповідальність, конструктивний діалог і повага до думок інших учасників освітнього процесу.